

บันทึกจากการอ่าน (Reading log) ของหน่วยการเรียนรู้
“ มิติใหม่ของการบริหารการศึกษาและการพัฒนาหลักสูตร”
เรื่อง **Alternative Schools: Approaches for Student at Risk**

ที่มา : Northwest Regional Educational Laboratory

(<http://www.nwrel.org/request/sept97/article2.html>)

โดย... นายชานนท์ จันทรา

จากการที่ได้อ่านเรื่อง โรงเรียนทางเลือก : แนวคิดสำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยง พบว่าได้รับความรู้และหลักการต่าง ๆ ในอันที่จะสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดการศึกษาของประเทศหรือชุมชนของเราต่อไปได้ ซึ่งมีดังนี้ โรงเรียนทางเลือกนั้นมีหลายความหมาย เช่น เป็นโปรแกรมต่าง ๆ ที่หลักสูตรนั้นจะมีความแตกต่างกันด้วยเหตุผลบางประการและจะได้รับการตอบรับโดยนักเรียนในท้องถิ่น (ชุมชน) นั้นเป็นส่วนใหญ่ (Gold & Mann , 1984) หรือความหมายในวงแคบของโรงเรียนทางเลือก จะหมายถึงโรงเรียนหรือโปรแกรมของกลุ่มนักเรียนเป้าหมายผู้ซึ่งไม่ประสบความสำเร็จในสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนแบบเดิม/ปกติ ซึ่งที่มาของการเกิดการศึกษาทางเลือกขึ้นนั้นก็เกิดจากการที่รัฐต้องการกระจายอำนาจทางการศึกษาและยังรวมถึง Whole school reform เพราะ แนวคิดของการศึกษาทางเลือกนั้นมีพื้นฐานมาจากความเชื่อที่ว่าในการเรียนรู้นั้นมีวิถีทางที่หลากหลายมากมาย โดยคนทุกคนสามารถได้รับการศึกษาและเรียนรู้ได้ โดยอาจมีความแตกต่างกันซึ่งขึ้นอยู่กับความสนใจของกลุ่มสังคมหรือชุมชนนั้น ๆ

โรงเรียนทางเลือกนั้นมีข้อดีหลายประการ ได้แก่ ช่วยลดอัตราออกกลางคันของนักเรียน ลดภาระหนี้โรงเรียนของนักเรียน ปรับทิศทางของนักเรียนที่ขอบรรกวนชั้นเรียนและไม่สนใจเรียนจากโรงเรียนปกติโดยใช้สิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ใหม่อันจะนำไปสู่ผลผลิตและความสำเร็จที่จะเกิดขึ้นและเกิดการร่วมมือกันในด้านการศึกษาระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สำหรับลักษณะของโรงเรียนทางเลือกที่ประสบความสำเร็จ(Characteristics of Successful Alternative Schools) นั้นมีลักษณะดังนี้ คือ ต้องมีพันธกิจที่ชัดเจน การสมัครเข้าเรียนจะมีจำนวนน้อยกว่า mainstream school อัตราส่วนในการดูแลนักเรียนต่อครู 1 คนจะต่ำกว่าใน mainstream school ความสัมพันธ์ระหว่างครู – นักเรียน และผู้ปกครองมีบรรยากาศที่เป็นกันเอง (ไม่เป็นทางการ) มีทีมงานในโปรแกรมที่เป็นผู้ที่สามารถให้คำปรึกษาแนะนำอย่างชาญฉลาดและช่วยเหลือการเรียนของนักเรียนได้ มีกฎระเบียบให้ปฏิบัติตามที่ยุติธรรมและชัดเจน มีมาตรฐานสูง เน้นในเรื่องการรายงานหรือการตรวจสอบและความรับผิดชอบของนักเรียนแต่ละคน มีการเชื่อมโยง บูรณาการระหว่างสาขาวิชา โรงเรียน ท้องถิ่นและโลกอาชีพ โรงเรียนมีการรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน ตลอดจนมีความยืดหยุ่นในเรื่องของตารางการทำงานโดยขึ้นอยู่กับจังหวะการก้าวของนักเรียนแต่ละคนหรือการคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลนั่นเอง สำหรับใน

เรื่องสถานที่ตั้ง การเงินและการบริหารจัดการนั้น พบว่า แหล่งเงินทุนอุดหนุนที่เป็นไปได้สำหรับโรงเรียนทางเลือกรวมถึงโรงเรียนในท้องถิ่นนั้น มาจากค่าธรรมเนียมการศึกษาของเด็กล่วงหน้าที่ย้ายให้แก่งาน เงินอุดหนุนจากรัฐ องค์การบริหารชุมชนหรือหน่วยงานอื่น ๆ ที่ต้องการสนับสนุน มูลนิธิมอบให้และเงินบริจาคจากภาคธุรกิจและท้องถิ่น เป็นต้น โรงเรียนทางเลือกในกลุ่มของโรงเรียนรัฐนั้น จะถูกจัดการโดยโรงเรียนชุมชน การร่วมมือกันของโรงเรียนชุมชน ศูนย์บริการการศึกษาชุมชน องค์การบริหารชุมชนและภาคเอกชนที่สนใจ โดยโรงเรียนทางเลือกอาจจะเข้าร่วมกับ mainstream school หรือชุมชน หรืออาจจะได้รับการรับรองโดยอิสระ ซึ่งโรงเรียนทางเลือกอาจจะตั้งอยู่ในบริเวณเดียวกันกับโรงเรียนปกติหรือในอาคารเดียวกัน (ตั้งอยู่ใน mainstream school) หรืออาจจะตั้งอยู่คนละอาคารหรือสถานที่ที่ไม่เป็นทางการ เช่น ตามตึกสำนักงาน บ้านนา (farmhouse) เป็นต้น

จากที่กล่าวมาข้างต้นทำให้เราได้ทราบถึง ความหมาย ข้อดีหรือประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดการศึกษาทางเลือก รวมถึงหลักในการบริหารจัดการโรงเรียนทางเลือก ซึ่งทำให้ข้าพเจ้าได้มองเห็นรูปแบบการจัดการศึกษาอีกรูปแบบหนึ่งที่ประเทศไทยน่าจะนำมาเป็นทางเลือกหนึ่งสำหรับเยาวชนที่เป็นกลุ่มเสี่ยงของประเทศ นอกเหนือจากโรงเรียน 5 รูปแบบที่ประเทศไทยกำลังดำเนินการอยู่ซึ่งมองดูแล้วโรงเรียนทั้ง 5 รูปแบบซึ่งได้แก่ โรงเรียนในกำกับของรัฐ โรงเรียนวิถึพุทธ โรงเรียนสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ โรงเรียนสองภาษา และโรงเรียนที่ใช้ ICT เพื่อพัฒนาการเรียนรู้นั้นเหมาะสำหรับเด็กปกติหรือเด็กที่มีความสามารถพิเศษมากกว่า ซึ่งรัฐน่าจะลองหันกลับมามองเด็กอีกกลุ่มที่เป็นกลุ่มด้อยโอกาสทางการศึกษาหรือประสบปัญหาในการเรียนในโรงเรียนปกติ แล้วลองคิดพิจารณาหารูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับเด็กกลุ่มนี้ใหม่ ซึ่งถือว่าเป็นการสนองตอบในเรื่องของการปฏิรูปการศึกษา การกระจายอำนาจทางการศึกษา ตลอดจนโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษาที่ประเทศกำลังตื่นตัวอยู่ในขณะนี้ด้วย

#####